

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— Na štvrt' roka — — — — 1.— <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský pralát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin oklasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	---

Svätý otec Pápež v záujme pokoja.

Nariadenie svätých omší za pokoj.

Cieľom utvorenia svetového pokoja svätý otec Pápež Benedikt XV. znovu zdvihol jeho mohútne slovo. Nie cestou diplomacie, lež pevnou dôverou v nekonečné milosrdenstvo Všemohúceho vyzýva všetky národy sveta, aby v najhlbšej pokore a pobožnosti spojily svoje modlitby pri svätých omšiach, ktoré vo sviatok svätých Apoštolov Petra a Pavla Najvyššiemu každý duchovný obetoval má za ľazko trpiaci ľud a za utvorenie stáleho pokoja sveta. Vznesené vyzvanie svätého otca Pápeža zneje nasledovne:

Onedlho skončí sa už aj štvrtý válečný rok odtedy, čo po započatí sa celým svetom rozprestierajúcej sa europejskej vojny v krátkom čase zronený prevzali sme bremeno pápežskej hodnosti. Hruzy vojny vždy viacej rástly v tom čase, miesto toho, že by sa boly zmenšily. Pri pohľade na hrozné a jednotajne vždy viacej vzrastajúce biedy ani na jedno okamženie neprestane žalostné kvilenie otcovského srdca nášeho. Tragické následky udalosti sme my opravde cítili, lež nielen že sme cítili boľasti celého sveta, tak že so svätým Pavlom môžeme povedať: Quis infirmatur et ego non infirmor? Quis scandalisatur et ego non uror? (Kto je nemocný a ja nie som nemocný? Kto sa horší a mňa to nepáli?) — lež spolu aj všetko sme podujali, čo nám len možné bolo a takýmto spôsobom vyplnili sme nielen našu povinnosť apoštolskú, lež zodpovedali sme aj prikázaniu lásky kresťanskej.

Naše polozenie včul už úplne rovná sa položeniu kráľa Jozafata, ktorý v najväčších úzkostach jeho nasledovne zvolal: Pane môj a Boh našich otcov, Ty si Bohom nebies, Pánom kráľovstiev a národov, všetka moc a sila nachodia sa v Tvojich rukách a nikto nemôže sa proti Tebe postaviť. V hodinách úzkosti k Tebe dvíhame náš hlas. Ty nás vyslyšíš a vyslobodíš. Pane, Ty si naše posledné útočisko. Preto odovzdávame sa do božských rúk Tvojich, ktorý spravuješ srdcia ľudí a

beh udalostí. Jedine od neho môžeme očakávať, že terajšia hrozná pohroma prestane. Porúchaný svet on obdarí jeho pokojom a tak medzi ľuďmi znovu zpäťvedie panovanie lásky a spravodlivosti. Z tej príčiny predovšetkým treba nám ukrotiť božský hnev, aký sme si našou veľkou zpusťosťou a nepočetnými chybami pritiahli. Poniženými a pokornými modlitbami docielime veľmi veľký úspech, jestli ich stále a s úplnou dôverou odbavujeme. Jestli ale milosť božskú na seba chceme obrátiť, obetou svätej omše ešte viacej môžeme dosiahnuť, ponač takto Jemu prinášame obetu, ktorý sa obetoval, aby nás všetkých vykúpil a ktorý na veky žije, aby na veky mohol byť našim ochrancom. Cirkev má právo *všetkým duchovným naložiť, aby v isté dni svätú omšu slúžili za duševné potreby ľudu.* Cirkev, matka sústrasti, v tie dni na jej dietky v úzkostach, sa nachodiace prosit' bude o božské milosrdenstvo. Čo je včul potrebnejšie, ako aby medzi národami znovu nastaly pokoj a svornosť, z tej príčiny považujeme to za veľmi dôležitú vec, každému kňazovi naložiť, aby s nami v jednom čase slúžil také slávnostné sväté omše.

S týmto Motu Proprio rozkazujeme, aby 29. júna, vo sviatok svätého Petra a Pavla, ochrancov kresťanstva, každý kňaz slúžil svätú omšu a množstvú ľudu aby spomenutým spôsobom zasvätili túto svätú obetu.

Zasadnutie správy Katolíckej Ludovej Jednoty.

Katolícka Ludová Jednota 16. mája večer o 7. hodine v dvorane Krajinského Družstva Katolíckeho vydržovala zasadnutie správy, v ktorom na nový cyklus za hlavného správcu opäť vyvolený bol pápežský pralát dr. Alexander Ernszt a vyvolení boli aj členovia spravujúcej rady. V zasadnutí boli prítomní:

Dr. Alexander Ernszt, pápežský pralát, hl. správca, Georg Bulla, hlavný župan, Mikuláš Zboray, Štefan Haller, Karol Huszár, Ján Bartos, Béla Landauer, Alexander Simonyi-Semadam, krajinskí vyslanec; dr. Jozef Vass, správca kollegiuma sv. Imricha; dr. Karol Bonta,

pravotár; dr. Jozef Haller, pravotár; dr. Franc Miklós, pravotár, Augustin Gramantik, farár (Meröce); dr. August Sipos, Gejza Jakoviezky, Mikuláš Török, redaktor; Karol Koczán, redaktor; Ladislav Csizmadia, redaktor; Adam Persian, novinár, tajomník Kresfanskej Sociálnej Ludovej Strany; Gejza Majer, farár (Tokaj); Leopold Lang, umelec maliar; Matias Frühwirth, tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty; Ján Székely, tajomník Kresfanskej Sociálnej Strany; Anton Puchinger, Albert Macza a viacerí iní.

Podpredseda Mikuláš Zboray zahájil zasadnutie a srdečnými slovami privítal prítomných.

Štefan Haller, hlavný tajomník Kat. Lud. Jednoty, prečítal zápisnicu predošlého zasadnutia a predostrel zprávu o stave pokladnice. Dr. Franc Miklós prečítal zprávu účty skúmajúceho výboru.

Dr. Alexander Ernszt, pápežský prälát, ako hlavný správca Katolíckej Lud. Jednoty, predostrel nasledovnú zprávu:

Prijmy minulého roku obnášali 663 tisíc korún, kdežto v predchádzajúcom roku bolo príjmov 423 tisíc korún, vzdor toho finančný stav minulého roku ani najmenej nebol prajnejší ku finančnému stavu roku predchádzajúceho. Koncom roku 1916. Kat. Ludová Jednota príspevky členovských poplatkov zdvihla o 100 percentov. Členovské príslušnosti už vtedy viacej stáli ako 100 percentov, iné výdavky Jednoty ale boli menšie, vtedy teda ľahko bolo udržať finančnú rovnováhu. V minulom roku ale výdavky za členovské príslušnosti poskočily o 300%-ov, v pomere ku stavu pred vojnou aj ostatné výdavky treba bolo zdvihnúť vyše 100 percentov. Členovské príslušnosti prítomne stoja o 400 percentov viacej, ako pred vojnou, iné výdavky podobne sa tiež vždy dvíhajú, následkom toho Katolícka Lud. Jednota nevydrží viac normálne pomery a členovské príslušnosti prinútená je dovedna stiahnuť. Členovské príslušnosti v terajšom obsahu stoja 68 percentov všetkých našich príjmov v pomere ale ku členovským poplatkom, z týchto na členovské príslušnosti obrátiť sa musí 75 percentov. Na všetky ostatné výdavky z členovských poplatkov ostáva 25 percentov, z tohoto treba zaokrývať výdavky *agitácie, právobranej, hospodárskej kancelárie, expedície, administrácie* a iné trovy vecné. Z toho nasleduje, že medze účinkovania Kat. Lud. Jednoty pod tlakom vojny vždy viacej sa zužujú.

V medziach možnosti snažíme sa s úplnou energiou účinkovanie naše, tak vlastné ako aj príbuzné nám pohyby podporujúce, udržať v predošlej pružnosti. Bo Kat. Lud. Jednota v tomto druhom jej odseku túto podporujúcu prácu považuje za najdôležitejšiu. Množstvo členov vlastne k tomu nám bolo potrebné, aby sme ho nielen v našej organizácii udržiavali, lež doviedli ho aj do zodpovedných mu kruhov a organizácií. Z celej sily podporovali sme zodpovedné mužské pohyby a najnovšie aj pohyby mládeže. Neni dosť tieto len podporovať, lež aj starať sa treba o ne, aby čo dnes povstalo, zajtra nezaniklo.

Predsedníctvo medzitým zaujal krajinský vyslanec Béla Landauer.

Dr. Alexander Ernszt, pápežský prälát, ktorého mandát ako hlavného správcu Katolíckej Lud. Jednoty prítomne vypršal, koncom jeho reči poverenie složil do rúk správy.

Štefan Haller, krajinský vyslanec, hlavný tajomník Kat. Lud. Jednoty, navrhol, aby za hlavného správcu znovu vyvolený bol pápežský prälát dr. Alexander Ernszt. Zasadnutie tento návrh prijalo jednohlasne a s hlučným oduševnením.

Dr. Alexander Simonyi-Szemadam v zápalistej reči vyzdvihol veľké zásluhy, aké o Katolícku Lud. Jednotu bezžisťným, neúnavným a horlivým účinkovaním jeho zadovážil si pápežský prälát dr. Alex. Ernszt. Zmienil sa o 10-ročnom živote Kat. Lud. Jednoty a s veľkým uznaním poukázal na najnovšie jej snahy, ktorými blahonosné účinkovanie jej rozprestiera i na cudzie okružia.

Karol Huszár, krajinský vyslanec, v jeho reči zoberal sa s výnimečnými ťažkosťami, s ktorými Katolícka Lud. Jednota počas svetovej vojny musela zápasíť a zvíťazila.

Dr. Franc Miklós v mene Družstva kresťanských socialistov Kat. Lud. Jednote vyslovil vďaky za doterajšie podporovanie.

Dr. Alexander Ernszt, pápežský prälát, konečne ďakoval za preukázanú mu dôveru znovu vyvolením ho za hlavného správcu. Zatým prevedená bola voľba vylosovaných členov správy a spravujúcej rady, s čím aj zasadnutie bolo zakončené.

Jeho veličenstvo kráľ Karol a kráľovná Zita v Sofii.

Ich veličenstvá vo štvrtok, 16. mája s veľkým vojenským a dvorným sprievodom z Viedne odcestovali do Sofie. S kráľovským sprievodom cestovali: spoločný zahraničný minister gróf Burián, minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár Zichy, náčelník generálneho štábu barón Arz a rakúsky mininister obchodu barón Wieser. Dvorný vlak s ich veličenstvami v piatok popoludní o 3 hodine dorazil do Sofie. Tu ich veličenstvá, ako aj po celej ceste na všetkých staniaciach, kde kráľovský vlak postál, prijatí a oslavovaní boli s opravde orientálnou pompou. Zo Sofie ich veličenstvá odcestovali na bulharský hlavný válečný stán a ztadiaľ v sobotu večer do Carihradu.

Udalosti svetovej vojny.

O udalostiach svetovej vojny minulého týždňa podávame nasledobné zprávy:

Západné bojište. Pri vrchu Kimmel anglické a francúzske čaty opätovne podujaly zcela bezvýsledné pokusy preraziť čiaru Nemcov a zpätzaujať Kimmel. Medzi Ancrou a Sommom anglické a francúzske čaty znovu utrpely citlivé porážky.

Na celom západnom bojišti čaty antantu zaujaly nové posície, do ktorých postavené sú vojská Angličanov, Francúzov, Portugalcov, dve divízie Talianov a viacej sto Amerikánov.

V poslednej offenzíve Nemeckých čiat víťazne prevedenej na západnom bojišti *Angličanta* utratili 300 tisíc bojovníkov. *Francúzsko* mobilisovalo 7,000.000 mužstva. Na západnom bojišti ostalo ležať mŕtvých **jedon-million**, počet ranených a ožobráčených, dľa úradných zpráv, obnáša tiež jedenmillion. *Amerikáni* od tých čias, čo sa do vojny zamiešali, na západnom bojišti majú 2240 mŕtvých, 3009 ranených a 302 zmizlých. Súhrnom utratili 5506 chlapov.

Talianske bojište. Medzi Brentou a Piavou, na Monte Asolone a Monte Pertica Taliani previedli viacej nezdarných útokov proti našim posiciam. Všetky útoky Talianov zmarily sa zčiasťky v našej delostreleckej palbe, zčiasťky v bojoch muža proti mužovi.

Macedonský front Na rozličných bodoch bojišta, zvlášte od Ochridského jazera na západ panovala delostrelecká činnosť. V údolí Seubi a od Vardara na východ bulharské čaty víťazne odrazily útoky francúzskych a anglických stotín.

Boje v povetří.

Nemeckí letúni v predošlom týždni na západnom bojišti sostrelili 16 anglických lietadiel a dva razy hádzali bomby na Paríž.

Zprísnený boj podmorskými loďami.

Na zatvorených vodách okolo Anglicka nemecké podmorské lode v minulom týždni potopily 11.500 a druhý raz 24.200 tún priestoru nepriateľských obchodných lodí.

Jedna rakúsko-uhorská podmorská loď, ktorej veliteľom je riadny poručík *Holub*, 14. mája výstrelom torpeda pred Valonou potopila jeden veľký anglický torpedoborec.

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov v minulom týždni vydržovala zasadnutia, v ktorých pojednávali zákonný návrh daňovej reformy. Cieľom tohoto návrhu je: opraviť zákony o dôchodkovej dani, o dani od majetku a o predĺžení platnosti zákona o dani od válečného zisku. Zákonný návrh v štvrtkovom zasadnutí prijatý bol vo všeobecnosti a aj v podrobnosťach.

Volebný výbor snemovne krajinských vyslancov pokračoval v pojednávaniach návrhu volebného zákona, pri čom Tisza a jeho otroci pracovnej strany znova dokázali, že im zvlášte na tom záleží, aby malí ľudia, v prvom rade ale malí poľní hospodári a hospodárski robotníci nedostali volebné právo.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Obnovenie spolku s Nemeckom.

Z nemeckého hlavného válečného stánu minulého týždňa oznámili, že ich veličenstvá cisár Vilhelm a náš kráľ Karol za účasti svojich hlavných radcov obnovili tam spolok medzi rakúsko-uhorskou monarchiou a nemeckou ríšou a ustálili aj smerodajné zásady primerane ku novému položeniu Európy. Obnovenie spolku s Nemeckom oznamuje nasledovná z 13. mája datovaná polouhradná zpráva:

Jeho cisárske a apoštolsko-kráľovské veličenstvo 12. mája na veľkom hlavnom válečnom stáne navštívil jeho veličenstvo nemeckého cisára. V sprievode jeho velič. cisára a kráľa Karola mimo osobného sprievodu boli: spoločný zahraničný minister gróf *Burián*, náčelník generálneho štábu barón *Arz* a rakúsko-uhorský veľvyslanec na berlinskom dvore knieža *Hohenlohe*. Z nemeckej strany na poradách zúčastnili sa: ríšsky kancellár gróf *Hertling*, generálmaršall *Hindenburg* a generál *Ludendorff*, štátny sekretár dr. *Kühlmann* a nemecký veľvyslanec na viedeňskom dvore gróf *Wedel*.

Medzi vysokými spojenzami a ich radcami bol srdečný rozhovor a dôkladná porada o všetkých základných politických, hospodárskych a vojenských otázkach, ktoré sa týkajú terajšieho a budúceho pomeru dvoch monarchií. Tieto porady mali za výsledok úplné dorozumenie sa v spomenutých otázkach, ako aj rozhodnutie o vybudovaní a väčšom prehlbení jestvujúceho spolku. Vzhľadom na smerodajné ťahy ustálení smluvy zásadné dohodnutie sa už stalo. Na poradách potešiteľne bolo nápadným, že aj teraz už v obrannej vojne tak slávne osvedčivší sa mnohoročný spolok medzi Rakúsko-Uhorskom a nemeckou ríšou obe stránky jak vysoko si cenia.

Návšteva nášho kráľa u nemeckého cisára Vilhelma má tedy historickú významnosť, bo z tejto príležitosti spolok medzi Nemeckom a Rakúsko-Uhorskom novou spolkovou smluvou bol vybudovaný, prehlbený a obnovený.

Ustálenie podrobností novej smluvy prirodzene zostalo ďalšou veľkou prácou diplomatov, toto ale stane sa dľa zásadných dohodnutí, ktoré sa počas schôdzky dvoch panovníkov staly. Je ale cele jasné, že vybudovanie a prehlbenie mnohoročného úprimného a v strašnej vojne tak slávne osvedčivšieho sa spolku dvoch statočných spojencov stalo sa dľa tých zkušností a záujmov, ktoré plynú zo spoločného válčenia v tomto svetovom krvavom zápase. Od 7. októbra roku 1879., keď bola podpísaná prvá spolková smluva o veľkom diele kniežata Bismarcka a grófa Juliusa Andrássyho, uplynulo tridsaťpäť pokojných rokov a už štvrtý rok válečný. Behom 35 pokojných a štyroch válečných rokov pomery sa v mnohých ohľadoch zmenily, nové záujmy, nové potreby sa vyskytly, vojnou ale zmenila sa celá konstellácia Európy. Jediný pohľad na rozpadnuté Rusko poučuje, že na Východe prestalo bezprostredné nebezpečie, bo utvorením sa nových štátov nie sme bezprostrednými susedmi Ruska, ktoré bolo našim najväčším

nepriateľom; oproti tomu teraz najväčšími našimi nepriateľmi dokazujú sa byť všetky západné štáty Európy, proti ktorým teraz vedieme obrannú vojnu. Ako pred deväťatridsať rokmi základom smluvy monarchie s Nemeckom bola zásada spoločnej obrany, v páde by Rusko napadlo našu monarchiu alebo Nemecko, tak — ako z diplomatickej strany tvrdia — ani teraz obnovený a na širšie základy položený spolok neslúži útočivým cieľom. Veď historia celej štyriročnej vojny svedčí, že ústredné mocnosti túto vojnu nevyvolaly a len v poslednej nutnosti chytily sa zbrane na svoju obranu. Ani teraz, po toľkých víťazstvách nevedú ich žiadne výbojné ciele mimo zabezpečenia svojej istoty. Tam je oživotvorené poľské kráľovstvo, smluvy pokoja uzavreté v Brest-Litovsku a v Bukurešti, ktoré zabezpečujú slobodný vývin novoutvorených republik a Rumunska na každom poli života. V zaujatých nepriateľských krajinách na Balkáne tiež zkusujú, že cieľom ústredných veľmoci je uvádzanie takých poriadkov, ktoré budú garanciami stáľeho pokoja. A konečne v Paríži a v Londýne z obnovenia smluvy medzi monarchiou a Nemeckom môžu sa presvedčiť, že všetky ich nádeje o oslabnutí nemecko-rakúsko-uhorského spolku sú marné a ich výpočty mylné.

Povedomie toho, že základom obnovennej smluvy je spoločná obrana ustáľená dľa bohatých skúseností z ťažkej próby a dľa nových vojnových záujmov, uspokojením a potešením naplní každého úprimného vlastenca, ktorý z tejto vojny videl a zkusil, čo všetko môžu ďakovať národy spojených mocnárův obnovenému spolku nemecko-rakúsko uhorskému.

Zaopatrenie invalidov, válečných vdov a sirôt.

Honvédscky minister barón Szurmay na surné doľiehanie kresť. ľud. strany snemu predostrel návrh zákona, ktorý sa poľahuje na zaopatrenie invalidov, válečných vdov a sirôt. Hlavnjšie ustanovenia zákona sú tieto:

Nárok na pensiu má každý, kto konal vojenskú službu, počas tejto služby stal sa neschopným ku službe a pritom práceneschopnosť ku prevádzaniu jeho dosavádneho občianskeho povolania prinajmenej o 20% o-ov klesla. Táto pensia bude štvoraká. Do prvého stupňa pensie budú patriť tí, ktorých práceneschopnosť v ich občianskom povolaní klesla od 20 do 50 procentov; do druhého stupňa pensie tí, ktorých práceneschopnosť klesla od 51 do 75 procentov; do tretieho tí, ktorých práceneschopnosť klesla od 76 do 100 procentov a konečne do štvrtého stupňa patria tí, ktorí vôbec žiadnej práce nie sú schopní. Dľa tohto tedy pešiaci a frajtri dostanú ročne 120, 180, 240 a 360, kapráli a cugsfireri 132, 198, 264 a 396, strážmajstri 144, 216, 288 a 432 korún. Jestli invalidi z mužstva potrebujú zvláštnu opateru, prijmu ich do vojenského invalidneho domu. Vojaci z mužstva, ktorí sa trváce stali neschopnými ku službe, dostanú aj vynáhradu za poranenie (sebesülési pótdij), a síce od 120 do 1200 korún ročne.

V páde zomretia pensionovaného alebo v dome invalidov opatrovaného vojaka vdova a siroty tiež majú nároky na zaopatrenie, jestli manželstvo bolo uzavreté pred nastúpením vojenskej služby, alebo počas vojny. Prirodzené je, že vdovy a siroty pred nepriateľom padnutých alebo počas válečnej služby inak zomretých vojakov z mužstva tiež majú nároky na vojenské zaopatrenie. Vdova pred nepriateľom padnutého alebo počas služby ináč zomretého vojaka z mužstva dostane 225, vdova takeho vojaka ale, ktorého smrť nezapríčnila vojenská služba, 150 korún ročnej pensie. Vdovy vojakov z mužstva, ktoré sú práceneschopné, ku vdovskej pensii ročne dostanú ešte 210 korún. Sirota, ktorej otec padol pred nepriateľom alebo zomrel následkom služby, ale matka jej žije, dostane 135, v inom páde 90 kor. ročne. Siroty, ktoré nemajú ani otca ani matky, ak sú dve, dostanú dvakrát toľko, ak ich je viac, ako dve, poldruhokrát toľko, ako sirota bez otca. Siroty vojakov z mužstva túto podporu dostanú do 17. roku života.

Neaktívni (reservní atď.) dôstojníci nárok na pensiu majú v tom páde, jestli sa následkom konania aktívnej vojenskej služby stali neschopnými ku službe a pri tom práceneschopnosť ku prevádzaniu ich dosavádneho občianskeho povolania prinajmenej o 20% o-ov klesla. Dľa stupňa práceneschopnosti dostanú 50, 75 alebo 100 procentov zákonnej pensie. Dôstojníci ku pensii dostanú aj bytné.

Dôstojníci nárok na zaopatrenie v invalidnom dome, na válečný doplnok a na vynáhradu za poranenie majú pod tými podmienkami, ako vojaci z mužstva. Vdovy, zákonné a nezákonné dietky, nezaopatrení rodičia, bratia a sestry bez rodičov nárok na vojenské zaopatrenie majú pod tými podmienkami, ako pozostalí vojakov z mužstva, ale vdovy a nezaopatrené siroty profesionálnych dôstojníkov aj vtedy, jestli muž (otec) 5 rokov slúžil pri vojsku.

Členovia rodiny zmiznutého vojaka dostanú práve také vojenské zaopatrenie, ako pozostalí zomretých vojakov.

CHYRNIK.

Milodary kaločskej arcikapituly. Kaločská arcikapitula v svojom poslednom zasadnutí uzavrela, že odteraz zdvojnásobní ten obnos, ktorý zvykla každoročne dávať na diecézanský kňazský pensijný fond, tak tiež i pri kanonických postúpení zvyklú príslušnosť, aby i tak prispela k polepšeniu hmotného postavenia pensionovaného kňazstva. — Kaločský prepoštkanovník dr. Tibor Révay na kostol v Kutaspuszta dal 10.000 a na ciele katolíckej tlače tiež 10.000 korún v štátnych papieroch válečnej požičky.

Vyznačený poľný duhovný. Jeho veličenstvo kráľ Ondreja Scheffera, kaplána spišskej kapituly, ktorý je prítomne pridelený ku ranhojičnému oddielu uhorského Červ. Kríža, za sebaobetavé a horlivé účinkovanie

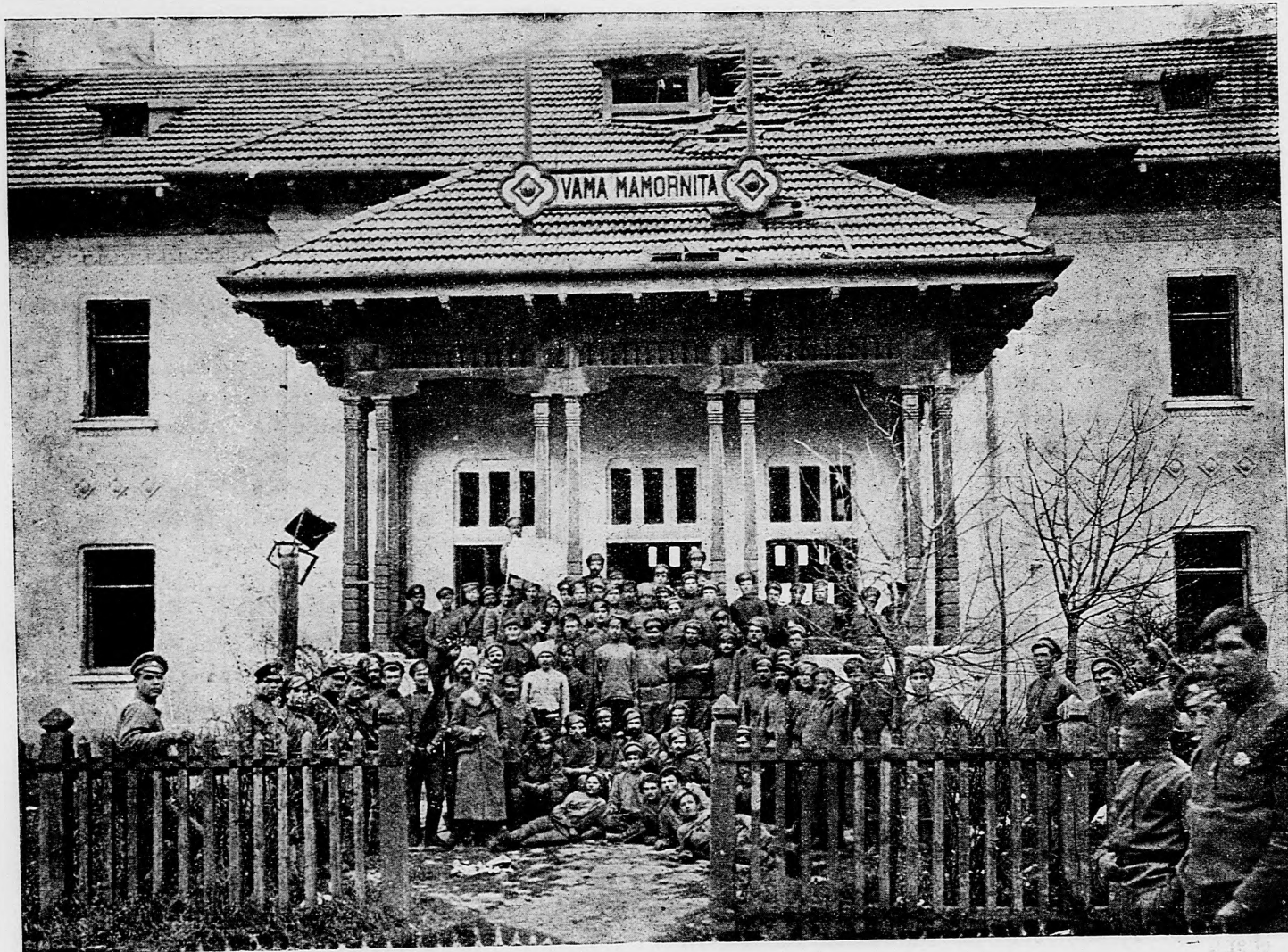
vyvinuté na fronte vyznačil kňazským záslužným krížom druhej triedy. To je za krátky čas už štvrté vyznačenie Ondreja Scheffera.

Nový komisár rekvirovania. Z Nitry oznamujú: Stravovací vládny komisár Georg Szmrecsányi v nitrianskej stolici vedenie nového rekvirovania sveril na trnavského hlavného služneho Kolomana Pergera, ktorému na čas rekvirovania dal úplnú moc.

Knieža Esterházy za rozbúrané ohništia Knieža Mikuláš M. Esterházy rozbúrané ohništia stavajúcemu krajinskému výboru daroval 50.000 korún. S tým pre-

Dr. Franc Jehlicska verejným riadnym profesorom. Jeho veličenstvo kráľ na predostrenie ministra náboženstva a výučby dr. Franca Jehličku, verejného mimoriadneho profesora kresťanskej mravouky na teologickej fakulte budapeštianskej university, vymenoval za verejného riadneho profesora so zákonným platom.

Utvorenie katolíckej strany v Poľsku. Kielčanské kňazstvo s usozumením biskupa vydržovalo shromaždenie, na ktorom utvorilo na ľud sa opierajúcu katolícku stranu. Úradné meno tej strany, ktorá je za konštitucionálnu monarchiu, je: Katolícka ľudová Strana.

Ruská kasáreň.

výšily milodary obetované krajinskému výboru k znova-vystaveniu, či opraveniu nepriateľským vtrhnutím stihnutých vidiekov 9,800.000 korún.

Vyznačený spišsko magurský vojak. Richvaldský gazda Ondrej Michna, kanonier cis. a kráľ. 15. poľného delostreleckého pluku, doteraz vyznačený bol na bojišti bronzovou medaillou hrdinskosti, železným záslužným krížom a krížom Karola.

Chytený vyrabovateľ kostola. Policia nedávno chytila istého vojenského úskoka menom Ondreja Bukovszkého. Priznal sa, že pri Korneuburgu v jednej obci vyraboval kostol.

«Zomieral», bo mali rekvirovať uňho. Z Nagybeeskereku píšú, že tam teraz vojaci rekvirujú plodiny. Keď rekvirujúci prišli do jedného domu a vstúpili do izby, na posteli práve vtedy «zomieral» gazda domu. Príbuzní s plačom stáli okolo postele «zomierajúceho», keď odrazu 5-ročný vnuk gazdov po šepky tým potešoval príbuzných, aby neplakali, lebo veď starý otec nechce naozaj zomrieť, lež sa len robí chorým. Rekvirujúci vojak, ktorý stál práve na blízku, počul tieto slová chlapčeka, načo bez slova prikočil k vysoko nastlanej posteli, zdvihol gazdu a prekutajúc jeho lúžko, pod slamníkom našiel štyri vrecia prekrytého obilia.

Vlamači v budovisku mestského domu. Z Nitry oznamujú: S nepárnou odvážlivosťou prekonané vlamačstvo spáchali v Nitre neznámi útočníci v Hogmannskom hodinovom a šperkovom obchode, umiestnenom v budovisku mestského domu. V susedstve policajnej strážnej izby vnikli zo zadku do obchodu, čo ľahko šlo, bo dvere boli tak plané, že popustily na najmenšie namáhanie. Zlaté predmety šperkovník držal v železnej skryni, k tomu sa vlamači ani nedostali a uspokojili sa s tým, že v obchode nachádzajúcich sa asi 50 oceľových a strieborných hodínok, ako aj viac párov zlatých detských záušnic vzali so sebou. Ukradnutý tovar nebol poistený, bo šperkovník v susedstve policajnej strážnej izby v bezpodmienečnej bezpečnosti sa cítil.

Garazdovanie zbesneného psa. Z Nitry píše: V obci Šoporni zbesnel pes. Gazda zvierafa neoznámil to vrchnosti, lež sám liečil psa so svojimi dietkami. Besný pes pohryzol osem šopornianskych obyvateľov, jedného psa a jednu kravu. Pohryznutých ľudí odviezli do Budapešti do Pasteurovho ústavu, proti gazdovi zaviedli ale trestné pojednávanie.

Boľševici zavraždili katolíckeho kňaza. V Mohileve ukrutným spôsobom zavraždili boľševici tamojšieho rim.-kat. dekana knieža Sviatopelk-Mirského. Päť strelných rán ustálili na jeho tele a na štyroch miestach bol popíchaný bajonettom. Hlavu mal rozštiepenú a ruky zlomené. Keď obyvateľstvo úctive pochovať chcelo zavraždeného dekana, boľševická vrchnosť to nedovolila. Len po dlhom namáhaní dovolila, hby mrtvolu odpratali s cesty, lež vystať musel každý náboženský obrad. — Táto vražda dostatočne označuje ruských sociáldemokratov-boľševikov.

Bardiovské liečivé kúpele mesto Bardiov predalo Jozefovi Reichardtovi z Békéšéaby za 1,500.000 korún, a síce so všetkým pohnuteľným a nepohnuteľným zariadením aj s lesom 54 jutár. Obyvatelia Bardiova účastní budú 50%-ovej kúpeľnej výhody, nebudú platiť liečivé poplatok, upotrebovať môžu ľudovú studňu a postarané je aj o lifrovaní kyslej vody.

Jeden záprah a husacia čierna pečeňa (jatrá). Minule na ceglédskom jarmoku predali jeden záprah (dva kone, koč, šíry, pokrovce a bič) za doteraz neslýchanú cenu: za 60.000 korún. Kúpil ho istý budapešťanský válečný millioár. — Istá budapešťanská kofa za jedny husacie jatrá dostala 100 korún. Samú hus kúpila za 300 korún. Čierna pečeňa vážila 1 kg. 35 deka.

Krádež mede v Levoči. Z mede sobranej s levočského kostola v hodnote 20.000 korún, vojaci dvom Levočanom predali za 5000 korún. Hriech vojakov vyšiel na svetlo a hneď ich zatkli. Zavedené je vyšetrovanie aj proti kupcom, ktorí upadli do podozrenia prekrývačstva.

Krádež šperkov v hodnote stotisíc korún. Z Košíc oznamujú: Už dávnejšie napadlo Košičanom, že Maria Noviszedlák a Maria Jákó, zamestnanky šperkového obchodu Karola Hansera, vedú veľmi nádherný život, nestojaci v pomere s ich hmotnými okolnosťami.

Viac ráz upozornili na to starého 73-ročného Hansera, ktorý jedného večera po zavretí obchodu preskúmal truhlíky dievčat a našiel v nich mnoho šperkov a vela záložných ceduliek. Hanser oznámil to policii, ktorá dievčatá vzala pod dozor a zaviedla rozsiahle vyšetrovanie. Pri preskúmaní bytu dievčat tiež našli šperky a záložné cedule v hodnote asi 60.000 korún. Dievčatá na policii sa ľútostive priznali a aj to vyznali, že pomaly vzaly vyše 30.000 korún hotových peňazí. Poblúdené dievčatá policia zaviedla do vyšetrojúceho väzenia kráľ. fiškálu a skúma teraz po ich spoločníkach a prekrývačoch.

Spišsko-novovesský (iglovský) parný mlyn na fond válečných sirôt v spišskej stolici obetoval 1000, na fond novovesských válečných sirôt 200 a na budapešťiansky Spišský Domov (Szepesi Otthon) 500 korún.

Sám sa hlásil na bojište. Štefan Jirga, poručík 9. honv. pešieho pluku, ktorý ako vyznačený so zlatou medaillou hrdinskosti už bol oslobodený od služby na bojišti, sám sa pýtal znovu na bojište.

Zo Spišskej Novej Vsi (Igló). Na poslednom mestskom výborovom zasadnutí za organistu a sbormajstra r.-kat. kostola vyvolili učiteľa Gust. Cservenku, za jeho zástupcu učiteľa Maximiliana Ebergényiho a za kantora slovenského kostola učiteľa Jána Ebergényiho. Jozefovi Kosztikovi, duchovnému slovenského kostola, odhlasovalo mesto válečnej podpory 1600 korún.

Vyznačení košickí honvédi. V mesiaci februári mužstvo 9. honv. pešieho pluku dostalo 333 vyznačení. Striebornú medaillu hrdinskosti prvej triedy dostali: fireri Georg Varga, Anton Vince, j. r. dobr. kaprál Alexander Elischer, kapráli Jozef Virágh, Jozef Kondrák, frajter Štefan Székely; honvédi Ján Tóth, Ondrej Girgás, Ondrej Marisnák, Michal Figlár, Ondrej Horváth, Alexander Horváth, Vazul Kopertinszky, Michal Vojtkó, Ján Tarcali, Štefan Anderkó, Albert Lázár, Štefan Soltész, Joz. Hellebrand, Ondrej Huszár, Martin Walastiak, Jozef Findura, Ján Greczula, Jozef Szabó, Ján Iván, Tomáš Moticska a pred nepriateľom padnutý landšturmista Michal Csegény. Striebornú medaillu hrdinskosti druhej triedy dostali: landšt. strážmajster Jozef Ács, firer Ján Tóth, kaprál Ján Szabó, frajtri Št. Orchovszki, Edmund Öszterreicher, Ján Mlincsek, Štefan Kovács, Ján Labant, honvédi Michal Ladó, Ján Dumbala, Jozef Petercsák, Georg Fischer, Ondrej Patlevits a Vazul Sersin.

Srazenie sa vlakov pri Dobšine. Z Dobšiny oznamujú: Na dobšinskom železničnom nádraží v minulé dni oslobodilo sa 5 naplnených nákladných vozňov a bežiac dolu na strmej železničnej dráhe, blížily sa ku osobnému vlaku, ktorý jachal z protivej strany. Osobný vlak podarilo sa zavčasu zastaviť, tak že cestovatelia mohli sosadnúť. Dva vlaky stretly sa pri Oláhpataku. Následkom srážky odtrhlo sa sedem vozňov, ktoré pri Felsöpöcu podarilo sa zastaviť. Ľudský život nepadol v obeť. Rušeň sa porúchal a rozdrúzgalo sa viac vozňov. Mašinista s kuričom ostal na mieste a pustil protiparu, čím podarilo sa zmierniť srazenie.

Oheň v sarvašskom ev. kostole. Zo Sarvašu oznamujú: V tunajšom ev. kostole, ktorý je jedným z najkrásnejších kostolov krajiny, povstal nebezpečný oheň. Zvonová veža sa chytila od iskry vyšlej z pece vo veži umiestnenej. Ohňohasičom a vojacom podarilo sa po veľkom namáhaní prekaziť šírenie sa ohňa. Vnútoraná kupola veže je celkom spustošená. Obetou požiaru sa stala i veľká čiastka platní červenej mede pokrývajúcej vežu. Jedon ohňohasič ťažko a jedon vojak ľahko bol ranený. Škoda je veľká.

Židovská otázka.

Haličskí prekryvači potravín.

Krajinský stravovací úrad sa dozvedel, že Budapešti žijúci haličskí utečenci-židia na svojich bytoch hromadia veľké množstvá potravín a iných všeobecne známych potrebných článkov. Stravovací minister nariadil prekuť tieto byty. Na bytoch haličských židov v Lujza-ulici, Dobozi-ulici, Dob-ulici, Holló-ulici, Rombach-ulici, Király-ulici a Szondy-ulici, taktiež na Telekítéri našli asi 3000 kg. múky, 8 metr. centov masti, 15 metr. centov cukru, 11 metr. centov fazule, 10 metr. soli, niekoľko metr. centov mydla, mnoho sviec, desať kilov falšovanej papriky, pol metr. centa zrnkovej kávy, veľmi mnoho cverán atď. Proti prekryvačom obchodných článkov zakročili pre priestupok a proti nepriležitým cudzincom zaviedli aj administratívne pokračovanie.

Odsúdený šuster.

Na policajnom kapitanáte VI. okresu hlavného mesta Budapešti na 15 dní zavretia a na 600 korún pokuty odsúdili šusterského majstra Abrahama Szigfrieda, ktorý býva v Nagymező-ulici v dome č. 35. U Szigfrieda jedna pani dala si šif pár topánok, ku ktorým všetko potrebné ona dala šustrovi. Zjednali sa tak, že šuster za prácu dostane 80 korún. Keď topánky boli hotové, šuster za robotu pýtal 150 korún a keď pani tolko nechcela zaplatiť, šuster jej nedal topánky. Pani oznámila vec policii, ktorá teraz šustra odsúdila.

Strojového

šlosárstva učení sa prijme. Dostane bydlisko a celé zaopatrenie. Franc Belyai, Budapešt, Török-utca 8.

Reťazky na ohlávku 7 K.

Reťazky pre ľahvu 11 korún 50 halierov s patent strunou stredno silnej doroby. Trovy doposlania a zaobalenia týkajú sa objednávateľa. K objednávaniu pri voprednom zaslaní peňazi alebo s poštovou dobierekou.

LENDVAI MÓR vývozný dom.
Budapest, VII., Kertész-utca 43.

Bez známky zasiela

Schäfer Miksa, Budapest, I., Döbrentei-tér 4. Každé veľkosti sandále s drevenými podošvami. Domové topánky s linoleum podošvami od 15 do 26. korún. Papuče pre žencov K 9.50.

PEHY.

Ku odstráneniu pehov potrebujú všeliaké prostriedky. Všetky tieto prostriedky zasladajú sa na tej istej zásade, totižto aby pehy upotrebovaním týchto prostriedkov staý sa bledšími. Taketo upotrebovanie ale není v poriadku. Jestli pehy celkom chceme odstrániť, vtedy není dost na tom, aby pehy byly bledšie bo oni zastavením upotrebovania týchto prostriedkov znovu sa zjavia. Preto tieto celkom reba zničit. Odstranenie pehov, flakov a pukov úplne dosiatnu možno jedine upotrebovaním prostriedku **Santo crem.** T ár každodenne potrieme Santo cremom a potom umy jeme Santo Pracnom. Pehy celkom zmiznu a **miesto nich vidno pekú rúžovicí farby kožu tváry.** Lato creme shtovuje sa dľa úpsavy dr. Hager profesora university, je zákonom chránena, zcela neškodná a jedinký istotne účinkujúci prostriedok. **Cena 5 kor., poštou franco 5.95 kor.** Ku každej škatule pripojuje sa úprava upotrebovania a jedna škatulka púderu. Diskretne rozposielanie, pri zaslaní obnosu v kolkoč, poštovou povkážkou alebo s poštovou debierkou.

J. Kukla, Praha, Perlová-ulica 73.

V Budapešti k dostaniu u lekárni Ladisava Szold V., Báthory-utca 18.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskéj dĺžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masti. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prchnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohýbnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierekou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraví treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Zdarma dostane každý na požiadanie

môj hlavný cerník o hodinách, zlatom a srieboinom tovare a o hudobných nástrojoch, husle za K 14.—, 20.—, 25.— a vyše Dobré harmoniky K 70.—, 80.—, 100.—, 120.—, 3 radové K 200.—, 240.—, 280.— Zámena dovolená alebo navrátenie peňazi. Rozposiela na poštovu dobiereku alebo na vopred poslaný obnos vývozný dom **Jan Konrad** cis. a k. dvorný zásielca Brüx číslo 1817. (Čechy.)

8 halierov

za poštovú dopisničku stojí

Vas môj hlavný cerník, ktorý Vám na požiadanie zdarma pošle prvá dielňa hodin

Jan Konrad

cis. a k. dvorný zásielca Brüx 1 B. Cisto 1816. Nickel alebo ocelové hodinky K 30.—, 35.—, 40.—, armádne radium hodinky K 25.—, 30.—, 35.—, 40.—, 45.—, 7 goldin zátkuorka K 37.—, 43.— Buditčky a stenové hodiny vo veľkom výbere. Zásielky s poštovou dobierekou. Zámena dovolená alebo navrátenie peňazi.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponevác stroj najdokonalejšie možno regulovať. Ľahkej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udat adresu a železničnú stanicu.

Svrabľavosť, lišaj, svrab

najrýchlejšie odstráni **Dr. Flesch**-a zákonom chránená

„Skaboform-Tmavá masť“

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Teglik na prípravu **K 2.30**, veľký tegel **K 4.—**, rodinná dávka **K 11.—** Adresa K objednávaniu:

Dr. E. Flesch-a
„Korona“ gyógyszertára, (Győr).

Každý si sám môže! podošvy podrážkať!

Upotrebovateľom bezprostredne zasielame.

Kožená ochrana podošvy „Glória“

0.	1.
25—30	31—34
1.50	1.80
2.	3.
35—39	40—42
2.20	2.60
4.	5.
43—46	—
3.—	

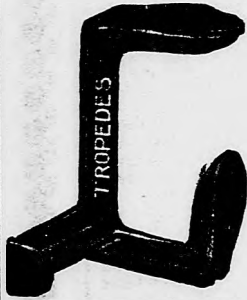
Z opravdovej hustej vojenskej čistej podošvovej kože.

Pvoriadnej, zvlášte trvanlivej jakosti s klincami k tomu patriacimi.

„TRÓPEDES“

Železné kopyto K 10.50

s pomocou ktorého každý sám ochráni na podošvy príbiť a menšie opravy prevádzať môže.

Pôvodné „Pikard“ K —.80

„Makart“ K —.90

náčinia ochrany podošvy a opätkov z ocele

a zo železa s cinkovanými končiarimi k upotrebeniu na bakanče, čižmy a topánky robotnícke.

Ku fajnejším topánkam pre pánov, panie a deti

náčinia z ocele s cinkovaným oxidovaným končiarom.

Lilliput 50 hal.

Kavirs 60 hal.

Obrázkový cenník zdarma a franko.

Z ochrany podošvy po pošte menej ako 6 náčinia poslať nemôžeme. Odpredávateľom, stravujúcim spolkom a objednávateľom väčšej zásoby výhody.

Imrich Kovács a Spoločník

Budapešť, IX/b. Űllői-ut 11. číslo.

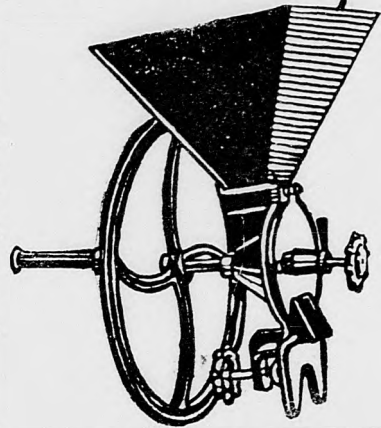
NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu obilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek tajnosti. Obrovskej schopnosti roboty. Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K 150. Tenistý stroj k prípravaniu na stôl alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10 K závdavok. — K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať. — Výlučná adresa objednávania:

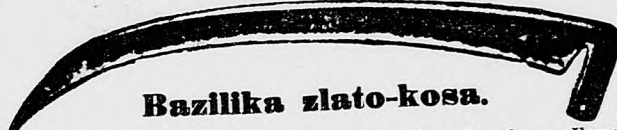
PAVEL SOHR

Somogyszil 35.

fabričný sklad ocelového tovaru.

54 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosy.
Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

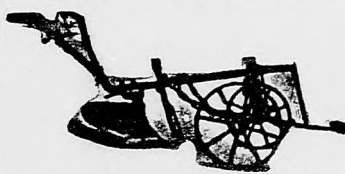
Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú oštriu zlatú kosu, za ktorú nás pežeňovať bude. Tieto kosy už od 54 rokov rozposielame najväčším pántvám a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedne zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatej kosy“ s poštovou dobierkou:

65	70	75	80	85	90	95	100	110	cm.
Cena 7.10	7.30	7.50	7.70	7.90	8.10	8.30	8.50	8.80	9.30 Korún

Zvlášte pre sberateľov kôsi! Pri kúpe každých 10 kusov, 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 5 kusov už my znášame poštové strovy i 1 kus diamant ocelového kladivka 2.80. 1 kus nosidla ocielky 1.30. 1 kus stroja ku klopaniu kosy 7.50. K odporúčaniu je čím skorej objednať si kosy, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový náš cenník na žiadosť posielame zdarma. K dostaniu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom, 15.** číslo. 54-ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.

Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti ocelový pluh za 210.—, dvojité pluh za 390. K, Juno americkú koňskú motyku za 250.— K. Železnú bránu za 115.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

Každý nech si pýta cenník na doposničke.

Zázrak sveta je ohnivej ostroti ŠARKAN-KOSA

Jedným kúvaním 8 dní, jedným naostrením celý deň možno s ňou kosiť. Podobnej kosy, ako je táto, ani v dobrote, ani v ľahkosti, ani v pružnosti není na celom širom svete. Za každú kosu úplná 3 rokov záruka a ktorá zodpovie zamení sa bezplatne. Zu zkúsenosti ale vieme, že medzi tisíc kusami není ani jednej zlej. Cenník tohoto, každému hospodárovi nevyhnutne potrebného nástroja zdarma poslať:

Sohr Pál šarkan-kosu rozposielajúce stredišťe Somogyszil 45.